

Missiv

2023-03-06

Diarienummer: 24SON56

Handläggare:

Dan Törnros
026-17 80 00
dan.tornros@gavle.se

Nämnd:

Socialnämnden

Tillsynsplan 2024 för Tillståndsgruppen, enhet Livsmedel och tillstånd, Livsmiljö Gävle

Förslag till beslut

Att fastslå 2024 års tillsynsplan för Tillståndsgruppen på Livsmedel och tillstånd

Bakgrund

Syftet med en tillsynsplan är att skapa en tydlig struktur på tillsynsarbetet. Här presenteras en sammanhållen tillsynsplan för tillståndsgruppens samtliga verksamhetsområden för att tydliggöra dess uppdrag och omfattning.

Inledning

Inledningsvis belyser tillståndsgruppen på enheten Livsmiljö och tillstånd följande: pandemin har fortsatt påverka på många bolags ekonomi negativt. Även nuvarande ekonomiska läge gör att tillståndsgruppen får in fler ansökningar där kraven inte uppfylls eller att man inte fullföljer sin ansökan. Här kommer det fortsatta förebyggande arbetet med PID tillsyn, samt att verktyg som tjänstedesign, vara en viktig del i en långsiktig plan där tillståndsgruppen på ett riktat sätt kan ta tillvarata företagens behov. En synergieffekt blir att tillståndsgruppens nedlagda arbetstid riktas dit den ger bäst effekt.

Dessutom har det ekonomiska läget samt budget större påverkan på arbetet än vad som tidigare beräknats. Det innebär även att prioriteringar i främst tillsynen kan komma att behöva justeras under året.

Under 2024 är det av vikt att fortsatt arbeta tillitsbaserat vilket även är syftet i de kommunala riktlinjerna, det vill säga ansvaret att göra rätt utifrån erhållet tillstånd och lag vilar på tillståndshavaren. Tillståndsgruppens arbete bör fortsatt bli mer av förebyggande och stöttande samt händelsestyrd/riskbaserad kontroll via tillsyn.

Arbetet med tjänstedesign kommer fortsatt att vara en del av tillståndsgruppens arbets sätt tillsammans med PID under 2024 och utgår som nämnts från företagens behov. Ett fortsatt förbyggande arbete tros även kunna ge effekt på sikt genom minskat antal sanktioner som erinran och varning.

Projekt "områdesdialog" är under planering och är tänkt som ett komplement till den tidigare krögardialogen som för tillfället ligger på is. Dialogen är tänkt att föras i mindre grupper mellan kommunen, polisen, vaktbolag samt krögarna, men utifrån projektnamn "område" som anger antingen geografiskt läge eller branschområde samt en kombination av de båda.

Ett förarbete för att kartlägga företagens behov av dialog pågår just nu i samarbete med näringslivsavdelningen.

Viktigt att ha i minne är att tillståndsgruppen även utför handläggning och tillsyn enligt avtal för både Älvkarleby samt Ockelbo kommun vilket kräver resurser.

För serveringstillstånd kommer Inre tillsyn därav att under 2024 behöva baseras än mer på riskbasis vilket innebär att samtliga tillståndshavare får tillsyn vart annat år i stället för en gång per år vilket ger bättre balans och spridning av personalresurser. Beroende på riskbedömning kan det fortsatt bli varje år. Större fokus kommer även som nämnts behöva läggas på den inre tillsynen i förebyggande syfte. Detta görs bland annat för att tidigare kunna upptäcka ogynnsamma förhållanden vad gäller ekonomisk och personlig lämplighet.

Utifrån 2023 års arbete behöver mer tid läggas på området folköl, e-cigarett och tobak samt receptfria läkemedel där behov av tillsyn främst i form av kontroll men även förebyggande arbete är i fokus. Tillståndsgruppen ser även behovet av kontroll i de inledande tillsynsbesök som nu gjorts.

Dock är arbetet avhängigt antalet medarbetare vilket utifrån budgetläge påverkat gruppen.

Under 2024 kommer, utöver nedanstående tillsynstyper, planering och utförande att delas upp i "tillsynsområden".

Område 1 restaurangtillsyn samt område 2 folköl, e-cigarett, tobak, till område 2 kommer även receptfria läkemedel. Detta görs för att handläggarna bättre ska kunna fokusera på tillsynen samt att samverkande tillsyn kan ske i samband med livsmedelskontroll.

Alla typerna av tillsyn kommer att kunna ske av kommunen enskilt eller i samverkan med andra myndigheter som Samhällsbyggnadsnämnden, räddningstjänsten, Polismyndigheten och Skatteverket.

Tillsynen syftar till att få bukt med missförhållanden, förhindra att nya uppstår och att få till stånd ett gott och nära samarbete och en ökad samsyn mellan kommunen och restaurang- och krogbranschen.

Tillståndsgruppens mål med dessa aktiviteter är att krognäringen och kommunen tillsammans skapar en sund, trygg och trivsamt restaurang- och krogmiljö i Gävle kommun.

Förslaget

Serveringsställen med serveringstillstånd

Tillsynen utgår från Alkohollagen med mål att begränsa alkoholens skadeverkningar. Tillgången till alkohol begränsas genom att tillståndshavarna ska uppfylla högt ställda krav samt efterleva alkohollagen. Kommunens uppgift är att ge information och stöd till tillståndshavarna samt kontrollera att reglerna följs.

Förebyggande tillsyn är både utbildning, rådgivning och praktiskt tillsynsarbete, återigen med förbehåll för budgetläge kan nedanstående behöva justeras:

- Utbildningen "Ansvarsfull alkoholservice" (nedan: AAS), vilket är en tvådagarskurs som erbjuds tillståndshavare och restaurangpersonal från

utbildningsföretag en gång per år, i samarbete med övriga gästrikedkommuner och Polismyndigheten.

- Utbildningen "AAS" speciellt riktad till studentföreningarna på Högskolan i Gävle, i samarbete med Gefle Studentkår, Studenthälsan och Polismyndigheten.
- Kurs i metoden "Krogar mot Knark". En halvdagskurs för krogpersonal kommer att hållas i Gävle i anslutning till AAS. Kursen arrangeras i samverkan med Polismyndigheten och övriga gästrikedkommuner.
- Upprätthålla ett löpande samarbete med övriga myndigheter exempelvis polis, skattemyndigheten, räddningstjänsten och förebyggande enheter inom kommunen och andra kommuner i regionen.
- Utskick av *KrögarNytt* minst fyra gånger under år 2024. Utskicket är också ett sätt att informera tillståndshavare av serveringstillstånd om lagändringar och annan aktuell information som är viktig att känna till.
- Fortsatt arbeta löpande med Råd Service och Information (RSI), näringslivsdialoger i samarbete med näringslivsavdelningen.
- Fortsatt utveckla och arbeta med Preventiv Incidentbaserad Dialog (PID metoden). PID är en från oss utarbetad metod.
- Fortsatt Arbeta med att utgå från företagets behov genom att arbeta utifrån metoden tjänstedesign, detta hänger tätt ihop med PID

Inre tillsyn betyder att man kontrollerar att grundläggande förutsättningar för tillstånd fortfarande är uppfyllda. För den inre tillsynen är samarbete med andra myndigheter avgörande. Inre tillsyn utförs 2024 genom följande aktiviteter:

- Fortlöpande informationsutbyte och samarbete med andra myndigheter i regionen.
- Inre tillsynsutredningar på förekommen anledning: tips och andra inkomna uppgifter.

Yttre tillsyn är tillsyn i praktiken av hur alkohollagen efterlevs ute på restaurangerna. Tillsynen ska vara både generell och riktad.

Denna del av tillsynen kan bli föremål för omprioritering och styras om mot riktad samt händelsestyrd tillsyn.

Generell tillsyn

Sker löpande utifrån en riskbedömning baserad på ex. storlek, öppettider, målgrupp, mängd såld alkohol. Samtliga serveringsställen med regelbundna öppettider ska besökas minst en gång per år. Fokus vid tillsynen är ordning och måttfull servering. Generell tillsyn måste dock beroende på resurser komma i andra hand framför riktad samt händelsestyrd tillsyn.

Riktad tillsyn

Är tillsyn av något speciellt förhållande på ett antal ställen, exempelvis särskild kontroll av tillgång till lagad mat, hur stängningstiderna sköts, ordning och nykterhet i anslutning till stängning, efterlevnad av tilldelade uteserveringsytor. Den riktade tillsynen är i första hand förebyggande. På grund av det ökade antalet brister under 2022 och 2023 gällande utrymningsvägar på serveringsställen kommer även riktad tillsyn att göras i samverkan med räddningstjänsten. Riktad tillsyn planeras även att ske i samverkan med livsmedelsinspektörer.

Yttre tillsyn kan också ske på förekommen anledning och är så kallad händelsestyrd, då uppgifter från allmänhet eller andra myndigheter eller tidigare tillsynsbesök motiverar att uppföljningsbesök görs på individuella serveringsställen. Uppföljande tillsyn är i första hand korrigerande av gällande brister och i syfte att förhindra framtida problem. Detta kan även vara föremål för PID tillsyn.

Försäljnings- och serveringsställen, öl klass II (folköl)

Försäljning och servering av folköl regleras i alkohollagen, liksom kommunens ansvar att genomföra tillsyn av dessa verksamheter. Vid anmälan om försäljning sker ingen lämplighetsprövning. Däremot ställs krav på hur försäljning och servering i praktiken sker, till exempel kontroll av kundens ålder och nykterhet, att verksamheten är livsmedelsregistrerad och tillhandahåller mat och att det finns ett verksamhetsanpassat egenkontrollprogram.

Under 2024 är målet att tillsynsbesök sker på hälften av verksamheterna med anmäld folkölsförsäljning men att ambitionen att besöka samtliga. Tillsynsbesöken sker oanmälda och kan ske i samband med kontrollköp som dock inte planeras under 2024.

Försäljningsställen tobak, tobaksfria nikotinprodukter och e-cigarett/påfyllningsbehållare

Inre tillsyn

Inre tillsynsutredningar görs i ansökningsärenden, bolagsändringar och på förekommen anledning. Det kan exempelvis handla om tips eller andra inkomna uppgifter. Övriga produkter är inte tillståndspliktiga och därmed är det vid sådan försäljning inte aktuellt med inre tillsyn.

Yttre tillsyn

Yttre tillsyn av handlarna sker normalt dagtid och fokuserar på skyltning, marknadsföring, märkning, uppsikt och personalens kunskap om regler och egenkontrollrutiner. Även här är målsättningen att minst hälften av försäljningsställena får ett besök men ambitionen samtliga. Fler besök kan bli aktuella om första besöket kräver uppföljning, liksom vid tips från allmänhet eller myndigheter.

Många försäljningsställen saluför flera olika åldersbegränsade varor samt folköl vilket motiverar att tillsynen av dessa områden samordnas.

Fortlöpande informationsutbyte och samarbete med andra myndigheter ska ske under året. Samordnade tillsynsbesök kan göras tillsammans med exempelvis polisen, Skatteverket och livsmedelsinspektörer.

Kontrollköp

Tillståndsgruppen har ambitionen att fortsätta med arbetsmetoden kontrollköp. Metoden utgör en typ av förebyggande tillsynsåtgärd. Kommunen arvoderar personer över 18 år men med utseende som gör att de kan tas för yngre än 18. Kontrollköpen utförs under direkt överinseende av handläggare. Syftet är att kontrollköpen ska utgöra grund för dialog och information med verksamhetsutövarna om vikten av noggrann

ålderskontroll. Ett första samtal med butikspersonalen tas alltid i direkt anslutning till kontrollköpet.

Under 2024 styrs detta utifrån personalläget och övriga fokusområden samt att rätt person finns att tillgå för uppdraget.

Övrigt

Utskick av *FörsäljarNytt* med information till butiker som säljer tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor, folköl och/eller receptfria läkemedel planeras att göras minst två gånger under 2024.

Försäljningsställen, vissa receptfria läkemedel

Bestämmelserna syftar till att säkerställa att läkemedel hanteras och säljs på ett sådant sätt att de inte skadar människor, egendom eller miljö samt så att läkemedlens kvalitet inte försämras.

Tillsynsmyndighet på området är Läkemedelsverket men det är den kommun där detaljhandeln bedrivs som ska utföra den praktiska kontrollen av regelverkets efterlevnad.

Tillsynen av försäljningsställen bör enligt Läkemedelsverkets vägledning ske med intervall som inte överstiger två år. Tillståndsgruppen planerar att besöka minst hälften av de anmälda försäljningsställena under år 2024 och resterande under 2025.

Tillsynsbesöken sker oftast oanmälda.

Michaela Halin

Tf. samordnare

Tillståndsgruppen, Livsmedel och tillstånd

Dan Törnros

Enhetschef

Livsmedel och tillstånd